

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN KAAG EN BRAASSEM

Secretariaat: Liset van Steenbrugge
secretariaat@asd-kaagenbraassem.nl
www.adviesraadkaagenbraassem.nl

Aan: College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Kaag en Braassem
Betreft: Advies Heroriëntatie Sociaal Domein
Datum: 7 januari 2025

Geacht College,

Eind 2026 lopen diverse overeenkomsten met organisaties in het sociaal domein af. De gemeente kijkt daarom naar de huidige en de gewenste inrichting van het sociaal domein. Ook de Adviesraad is gevraagd input te leveren voor deze heroriëntatie.

De Adviesraad heeft regelmatig contact met diverse uitvoerders van taken binnen het sociaal domein, met inwoners die gebruik maken van ondersteuning, met ouderen, mantelzorgers en met de ambtenaren die werkzaam zijn binnen het sociaal domein. Vanuit die ervaringen geven we antwoord op uw vragen en advies.

Wij hebben enkele vragen als leidraad gekregen. Per vraag geven wij onze input.

Wat gaat er al goed?

- De MAG geeft veel mogelijkheden om op een laagdrempelige manier inwoners te bereiken o.a. via de verenigingen en vele vrijwilligers.
- Positieve gezondheid als basis en uitgangspunt.
- Welzijn op recept, de wijkteams, de samenwerking met alle organisaties die met jeugd werken.
- Wij ervaren dat het belang van samenwerken tussen verschillende organisaties op de werkvloer gevoeld wordt en ook regelmatig plaatsvindt.
- Het belang van integraal werken wordt ingezien, ondanks dat het nog niet overal goed werkt.
- Preventie gekoppeld aan leeftijdsfasen heeft nadrukkelijk de aandacht.

Wat kan beter?

- De communicatie door de gemeente naar de kwetsbare inwoners is niet in orde, is onregelmatig en niet duidelijk.
- Waar kun je terecht met je hulpvraag, dit is vaak een zoektocht.
- Naast de drie bekende uitvoerders; Tom in de Buurt, De Driemaster en het JGT zijn er meerdere andere uitvoerders actief zoals Rijnvicus, Participe en het Sportbedrijf. Voor de

inwoners is niet inzichtelijk wie wat doet. Wij vragen ons af of altijd helder is wie waar verantwoordelijk voor is en of de inwoner dus naar de juiste organisatie verwezen wordt? Daarnaast vragen wij ons af of vanuit de gemeente voldoende aandacht geschonken wordt aan de kwaliteit van dienstverlening door “onderaannemers”.

- Samenwerking tussen de diverse uitvoerders kan beter. Bij sommige ondersteuning is er soms overlap, bijv. bij mantelzorg.
- Aandacht voor “Werk en inkomen”, en daarmee “armoede en schuldhulpverlening” liggen bij Alphen aan den Rijn. De (fysieke) afstand vanuit Kaag en Braassem is groot waardoor de ondersteuning op deze terreinen niet goed toegankelijk is resp. niet altijd goed werkt.
- Er wordt niet altijd gelijkheid ervaren in de benadering van de diverse dorpskernen.
- Bereikbaarheid gemeente in de fysieke zin. Er is geen directe OV-verbinding tussen Woubrugge/Hoogmade en Roelofarendsveen.
- Participatie van de kwetsbare inwoners kan beter (vanuit de rol van de gemeente daarin). Het betrekken van ervaringsdeskundigen in de ontwikkeling van beleid is onontbeerlijk.
- Er is naast sportverenigingen, weinig te doen voor de oudere jeugd in de gemeente, dit kan mogelijk leiden tot psychosociale problematiek en issues op veiligheidsgebied.
- Kijkend naar de gezondheidsmonitor jeugd, zijn er zorgpunten om de jeugd in onze gemeente.
- Is er voldoende aandacht besteed aan de analyse van inherente risico’s, gerelateerd aan het karakter van een bepaalde dienst, die mede als basis kan dienen voor het opstellen van een contract met dienstverleners.

Hoe kunnen inwoners beter bereikt worden?

Voor de inwoners van Kaag en Braassem die kwetsbaar zijn en ondersteuning nodig hebben om mee te kunnen blijven doen in onze maatschappij loopt nu een aantal zaken minder goed.

Wij adviseren wij het volgende te versterken:

- Er is voor veel inwoners geen duidelijkheid over waar ze terecht kunnen met hun hulpvraag. Er zijn te veel loketten. Er is weinig overzicht. Kies een duidelijk herkenbaar informatie- en vraagpunt, één loket of kernteam, met één telefoonnummer voor toegang en het eerste contact. (Zichtbaar via sticker, koelkastmagneet)
- Communiceer duidelijk en herhaaldelijk over bereikbaarheid, ondersteuningsmogelijkheden, organisaties en tijdspad. Wat wordt waar en door wie georganiseerd? Geef ook aan wat de verantwoordelijkheid van de inwoner en zijn omgeving is.
- Ondersteun inwoners bij gezond gedrag, help hen om hun eigen regie te voeren en samen met anderen voor elkaar te zorgen. Zorg voor een laagdrempelig aanbod.
- Meedoen in de maatschappij is belangrijk voor je welzijn en welbevinden. In dat kader is inzetten op goed beleid voor schuldhulpverlening, aandacht voor minima, mogelijkheid tot deelname aan sport en cultuur belangrijk. Communiceer deze mogelijkheden regelmatig en via meerder kanalen, zodat verschillende doelgroepen bereikt worden.
- Stimuleer laagdrempelige scholing en voldoende taalvaardigheid om zo meer kansen op werk te krijgen.
- Alleen communicatie voldoet niet. Ga naar de inwoners toe in plaats van te verwachten dat zij naar de gemeente komen. Wees aanwezig op de plekken waar de inwoners die ondersteuning nodig hebben zijn.

Wat kan beter in de dienstverlening?

- Inzetten op een integrale koers. (Zie Advies)
- Eén gezin, één plan.
- Stuur actief op vroeg signalering. Geef signalen door c.q. deel informatie tussen de betrokken organisaties.
- Werk domein overstijgend
- Bereikbaarheid en toegankelijkheid. Verwacht niet dat de inwoner naar de gemeente komt. Meer laagdrempelige 'loketten' in de verschillende dorpskernen.
- Eén loket als toegang, één vast aanspreekpunt (telefoonnummer, naam, menselijk contact).
- Transparant zijn in communicatie: verwachtingen waarmaken. Lukt dit niet licht dan toe waarom het anders verloopt dan toegezegd.
- Preventie als uitgangspunt is belangrijk. Echter curatief werken waar dat nodig is, ook.

Welke trends en ontwikkelingen worden gezien?

Als adviesraad zien wij de volgende trends en ontwikkelingen.

- **Vergrijzing**
Inwoners worden gemiddeld veel ouder met als gevolg; een kleinere groep werkenden een grotere groep niet werkenden moet ondersteunen. Meer problemen door veroudering, de zgn. dubbele vergrijzing. Dit vraagt vele aanpassingen in o.a. levensbestendig wonen, ondersteunen van zelf- en meer samenredzaamheid, stimuleren van inzet digitalisering/robotisering en scholing daarin.
- **Grote verschillen in welzijn en gezondheid**
Onder de inwoners is sprake van steeds groter wordende ongelijkheid in gezondheid, bestaanszekerheid, eenzaamheid en huisvesting.
- **Jeugd (problematiek)**
Het toenemen van problemen en hulpvragen bij de jeugd. In Kaag en Braassem is sprake van bovengemiddelde suïcidegedachten onder de jeugd. De problemen komen mede voort uit maatschappelijke trends en knelpunten zoals o.m. ontbreken van toekomstperspectief, effect van sociale media, verveling, problematisch alcohol- en drugsgebruik, onvoldoende zicht op huisvesting. Verenigingen krijgen te maken met jeugdigen met ingewikkeld gedrag. Ondersteun vrijwilligers om hier op een juiste manier mee om te gaan.
- **Arbeidsmigratie en vluchtelingen**
In de gemeente wonen en werken arbeidsmigranten uit diverse landen. Daarnaast bestaat de behoefte om vluchtelingen te huisvesten en te laten integreren. Bij deze ontwikkelingen gaat het om de bejegening, inburgering en bestaanszekerheid.
- **Schaarste**
Er is/zal sprake zijn van "schaarste", waardoor keuzes gemaakt moeten worden. Schaarste in personeel en budget.

Advies

Wij zien dat de gemeente voor de wettelijke taken die zij dient uit te voeren voor een aantal uitdagingen komt te staan. Als Adviesraad adviseren wij te focussen op de volgende punten.

- Stel de kwetsbare inwoner centraal en bepaal hierop een duidelijke visie. Doe gedegen onderzoek naar de resultaten van de ondersteuning. Niet alleen naar financiële resultaten, maar ook naar de winst op welzijn, gezondheid en versterking van zelf- en samenredzaamheid.
- Zet in op jeugd en ouderen.
- Aandacht voor bewegen en gezond gedrag heeft effect op de langere termijn. Dit vraagt inzet van personeel en middelen.
- Zet in op preventie en zet curatieve middelen in als die nodig zijn.
- Zet in op levensloopbestendig beleid.
- Wees naar inwoners toe duidelijk over wat zij zelf en samen moeten/kunnen doen. Bevorder samenredzaamheid.
- Continuïteit is belangrijk, gooi niet weg wat goed verloopt.

Voor de heroriëntatie van het sociaal domein adviseren we u het volgende qua organisatie van het sociaal domein:

- Stel een missie en visie vast. Baseer hierop een plan van uitvoering en volg dat stapsgewijs.
- De visie en uitgangspunten van de gemeente op het sociaal domein dienen door de uitvoerende organisatie(s) gedragen en uitgedragen te worden.
- Realiseer één toegang: één deur met naam en telefoonnummer, één vast aanspreekpunt.
- Realiseer de toegang tot het sociaal domein ('loketten') per dorpskern.
- Werk met een overzichtelijkere structuur en duidelijkere verantwoordelijkheden in het organiseren van de uitvoering in het sociaal domein.
- Indien meerdere partijen de opdracht gaan uitvoeren, verplicht hen tot samenwerking zowel op het niveau van uitvoerenden als op managementniveau. Alleen dan kunnen schotten verdwijnen en personeel en middelen efficiënt en effectief worden ingezet.
- Als meerdere organisaties een opdracht krijgen, bevorder dan het integraal en domein overstijgend werken. Zorg voor een situatie waarin verbindingen tussen de domeinen en netwerken worden gelegd. Wees wel duidelijk in wie waarvoor verantwoordelijk is, wat grenzen en verplichtingen zijn en voorkom overlap. Leg dit ook vast in de opdracht.
- Bewaak als gemeente dat ondersteuning efficiënt verloopt; professioneel, informeel waar mogelijk en digitaal als dat kan.
- Zorg voor een duidelijke opdracht. Leg de voorwaarden en budgetten samen met de rechten en plichten vast in goede aanbestedingsovereenkomsten met eventuele sancties indien afspraken niet worden nagekomen. Zorg dat de opdracht goed geëvalueerd kan worden, zowel kwalitatief als kwantitatief. Bepaal vooraf de evaluatiecriteria voor ieder organisatie en formuleer eisen t.a.v. de rapportages door de dienstverleners.
- Blijf als gemeente sturen en houd voldoende de regie!

Tot slot

Met dit advies wil de ASD een bijdrage leveren aan het proces van Heroriëntatie Sociaal Domein binnen de Gemeente Kaag en Braassem. Wij vernemen graag hoe dit proces verder gaat en hoe ons advies in de vervolgstappen benut wordt.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Kaag en Braassem,

Danielle van Scheppingen
Voorzitter

Liset van Steenbrugge
Secretaris

